

RUTHENICUS
CHRYSOSTOMUS,

HOC EST,

*Vir quondam plurimum Reverendus, Amplissimus
atque Excellentissimus,*

DN. HEINRICUS
CONRADI,

SS. Theologiæ Licentiatus, Ecclesiæ Geranæ
Pastor ac Superintendens, Consistorii Rutheno-Plaviensis
Adfesor Primarius, & Gymnasii Inspector,

Gravissimus,

BREVI DISSERTATIONE

descriptus.

QVA

Plurimum Venerandos

DNN. INSPECTORES,
OMNES ITEM OMNIUM OR-
DINUM SPECTABILES AC E-

RUDITOS VIROS,

Ad parentale Epos,

PISSIMIS EJUSDEM MANIBUS

Sacrum,

Cras, Hora X. Antemerid. in Acroateriò novo

publicè recitandum,

Eâ, quâ decet, observantiâ, humanitate & amore

INVITAT

M. JOHANNES FRIDERICUS Göber /

Illustris Ruthenei RECTOR.

G E R Æ,

TYPIS GEORGI HEINRICI MÜLLERI.

ZAmolxin in memoriis veterum legimus, cum Pythagora, Philosophorum primo, Præceptore ac Domino suo ut æquisimo, ita & svavisimo, ad Ægyptios, celeberrimum eâ ætate populum, penetrâsse; quorum ritus cum secum in patriam deinde deduxisset, à suis (erant hi Getæ) ut & Thracibus, pro Saturno agnitum, & post mortem in Deorum numero habitum fuisse: cui & victimis humanis facere solebant, quod legationem vocabant ad Deum suum; prout post Herodotum, Patrem illum historiæ, tradit Hesychius Milesius, Illustrius vulgò, dignitatis notâ in cognomentum per errorem abeunte, dictus. Ita nimirum veteres illi, à vera veri DEI notitia maximè alieni, quemvis unctum adorabant lapidem, &, quem in vita admirabantur præter cæteros, cum in Deorum loco ac numero censebant post mortem. Absit hos imitemur erroneos, qui rectiùs instructi per DEI gratiam, quis cultu pietatis prosequendus sit ac devotè venerandus, non ignoramus. Equidem nefas esto, abolere velle præclare meritorum memoriam, & ex animo dimovere: inde autem nequitiam consequitur, quòd divinis illi honoribus sint colendi, quos nec ipsi avent, & DEUS, cui is debetur soli, meritò abominatur. Quare optimè faciunt, qui pro sua in defunctos reverentiâ, venerabiliter, quòd prisciorum nonnemo suadet, recordantur, eorumque identidem memoriam restaurant. Atque idcirco nec malè, nec præter ordinem facturos nos putamus, si, qua par est, pietate recordamur denuò cum animis nostris, quantus, quàm egregiè

de Ecclesia nostra meritis antedhac fuerit **VIR QVON-**
DAM (heu quondam!) **PLURIMUM**
REVERENDUS, AMPLISSIMUS, ATQVE
EXCELLENTISSIMUS DOMINUS
HEINRICUS CONRADI,
SS. THEOLOGIÆ LICENTIATUS,
ECCLESIAE NOSTRATIS PASTOR,
EJUSDEMQUE ET VICINARUM SU-
PERINTENDENS GRAVISSIMUS,
CONSISTORII RUTHENO - PLAVI-
ENSIS ADSESSOR PRIMARIUS, UT
ET RUTHENEI ILLUSTRIS EPHO-
RUS VIGILANTISSIMUS. Etsi enim me-
moria hæc pectora piorum non potest non effodere & lan-
cinare quodam modo; præstat tamen in eandem regredi
interdum, quàm,

pocula Lethæos ut si ducentia somnos

arente, ut cum Horatio loqui liceat, fauce traxerimus, ean-
dem planè penitè exturbare animis. Cogitantibus ergò,
cui potissimum ex antiquioribus par poni queat & similis
haberi **BEATISSIMUS CONRADUS**, existimatum
fuit non præter rem, ex omni eorum numero ad nullum
propius Illum accedere, quàm ad Johannem Chryso-
stomum, Episcopum quondam Constantinopoli, pietatis, do-
ctrinæ, & facundiæ imprimis gloria florentissimum. Un-
de & Manes hujus Pientissimi nobis ignoscent, si **CON-**
RADUM NOSTRUM CHRYSOSTOMI RUTHE-
NICI insigniamus cognomento. Nihil dicemus equidem
de genere utriusque, quod illi nobile, Nostro, si merita cum
in Ecclesiam, tum & Rempublicam intueamur, non igno-
bile contigit. Prætereo lubens institutionis felicitatem, qua
ille Athenis, Noster autem Geræ primùm sub Leonhardo

7
Genselio, Friderico Salzmanno, Hieronymo Gebhardo, deinceps adultior paulò Wittebergæ sub Michaelē Wendlero, Wilhelmo Nigrino, Augusto Buchnero, verè augusti oris Oratore, porrò Jenæ sub Johanne Gerhardo, Theologorum nitidissimo Phosphoro, hinc Regiomonti sub Johanne Böhmiō, Abrahamo Calovio, ac tandem Lipsiæ sub Carpzovio, Webero, præcipuè Hülsemanno, Viris omni encomio majoribus, & post fata etiam celeberrimis, disponente gratia divina, fruitus fuit. Hæc enim aliis, qui eodem tempore Musis litarunt, communia cum Nostro potuerunt esse. Id verò proprium ipsi & peculiare fortassis fuit, quod, etsi varia jam locupletatus eruditione, abstrahendus à studiis, & mercaturæ ac negotiationibus dicendus fuit; perinde ut Chrysostomus, Socratis testimonio, ad res forenses perimitus adjecerat animum, causarum patronus, pro sollicitis non tacitus rei. Verùm ut hic, illò vitæ genere, tanquam improbo & iniquo, (quæ verba Socratis jam dicti sunt) rejecto, ad Ecclesiæ navandam assiduè operam, instinctu divino se contulit: ita Noster non tam Parentis optimæ voto, quàm occulto quodam mentis impetu Musis potius, quam Mercurio indivulso nexu adhæsit, & divinarum rerum intelligentiæ, quam vetustissimo vocabulo Theologiam vocamus, aliis omnibus curis & cogitationibus ex animo abjectis atque abdicatis, totum se dedicavit. Longè nimirum fecius ingeniatus, quàm qui hodiè literarum studiis dediti esse volunt, qui, nescio qua impulsi nausea, quodvis aliud liberale studium, quam Theologicum sibi præscribi patiuntur aut inculcari, perperam rati, non fore pretium operæ, si illi dedant se studio, quo nec rem facere liceat, nec ad altius dignitatum eniti culmen. Adeò gloriæ propriæ posthabetur quandoque, per insignem imprudentiam, divina, &, quod ad quæstum refertur ac lucrum, plures invenit amafios, quàm arcanum illud & inaccessum profanis secretum, quod habitat DEUS, & implet æternitas. Imprimis verò immortalem sibi nominis gloriam Chrysostomus sua peperit incomparabili facundia.

diâ. Inde enim ipsi hoc cognomen hæsit, & præterea
χευοσπρημων ex merito dictus fuit. Omnes, qui literarum pe-
 riti harum sunt, tribuunt ei nativam, nudam ac venustam
 Attici sermonis puritatem, cum admirabili docendi facili-
 tate conjunctam, qualis nulli unquam vel eloquentissimo
 Græcorum contigit. Sanè ipsi Libanio Sophistæ, quò Præ-
 ceptore in hac arte usus fuit, & qui apud omnes in elo-
 quentia præclarissimus habebatur, magnæ admirationi fu-
 it; Id quod ex singulari hujus ad illum epistola probatum
 dedit Isidorus Pelusiota, utrique suppar, & fide adeò dignis-
 simus. Cui pollicem omninò premit Anianus, pervetustus
 Chrysofomi interpres, qui in hoc æqualem dicendi me-
 diocritatem sponte sua ac leniter fluentem, maximè col-
 laudat. Quibus applaudit Suidas, cum linguam ejus Nili
 cataractis uberiores dicit, exerte addens: Nemo certè
 ab omni ævo tanta dicendi copia affluxit, quanta solus il-
 le abundavit, & solus absque fuco aureum illud & divi-
 num nomen consecutus est. Aut omnia me fallunt, aut
 idem **PIENTISSIMO CONRADO NOSTRO**
 encomium ex vero tribuendum est, nisi, quod hic Ger-
 manica id præstitit dicendi ubertate, quod ille Attico ser-
 mone fecit. Quoties ille sacrum animabat suggestum,
 os singulari exundabat facundia, lingua non melle, ut
 Nestoris Homerici quondam, sed ipso nectare divino &
 ambrosia cœlesti diffuebat. Nihil tam retrusum habent
 mysteria divina, nihil tam involutum oracula sacra, quod
 disertissimum **CONRADI** os explicare, illustrare, &
 verbis maximè perspicuis in luce ponere manifesta non po-
 tuerit. Quanta suavitas & vis inerat ejus dictis? quanta u-
 bertas & gratia eum, quoties diceret de suggestu, sequeba-
 tur? Putasfès nectaris fontes & favos mellis ex labris illius
 dimanare, cum spes veniæ faciendæ poenitentibus, cum tri-
 stes clementiæ divinæ solatio recreandi, cum, quâ ad cœ-
 lum viâ itur, simplicioribus ostendendum. Adeò lecta
 beataque verborum ac sensuum copia eum perpetuò cir-
 cumfluebat, ut rectè eum medullam Svadæ dicere cum

Ennio possemus, nisi Chrysofomi cognomen nunc magis arrideret, quod vel propter insignem differendi facultatem ac copiam, Ipsi non injuria tribuimus. Quis unquam animadvertit hæsitantem? quis lapsantem aut verbis defectum, quorum vis & copia semper ita suppetebat, ut maxime abundaret? Testari hoc potes, ILLUSTRISSIMA AULA; affirmare potes, Lipsia incluta, quæ Chrysofomis hujusmodi abundas usque; comprobare potes, quisquis BEATISSIMO, pro concione facienti verba, auscultasti. Ais: nec scriptis unquam totidem famam indeptus est Noster, perinde ut Chrysofomus, nec adversarios, ut ille, expertus, nec exultatione multatus. Scimus, & fatemur: sed quis inficias ibit, si, quæ dixit NOSTER aut scripsit, typis committerentur, aut, queis infectatus heterodoxos fuit in eruditissimis concionibus suis, ederentur, haud paulò pauciora fore, quàm extant Chrysofomi? Quot enim per viginti & octo annos, quibus factis apud nos præfectus cum summa laude fuit, habitas fuisse Homilias dicamus; qui sæpè per hebdomadas, diebus Dominicis plerumque bis verba fecit ad cœtum Christianum, curæ suæ ac fidei commissum? Tacemus alias alibi locorum ad Ecclesiæ ædificationem habitas. Cæterum ex paucillis, quæ in salivam prodiere publicam, velut ex ungue leonem cognoscere est, ut meritò doleamus, negotia infinita, quibus distentus BEATISSIMUS VIR fuit, plura nobis invidisse. Pro Adversariis, quos in Episcopatu suo expertus est accerrimos Chrysofomus, pro exilio item, quod subiit innocens, adduci, & in comparisonem venire possunt difficiles, longinquæ ac periculosæ peregrinationes, quas per orbem Europæum aliquot annos exantlavit. Præterquam enim, quod per contagiorum, bellorum etiam, ubique tunc grassantium, diritatem, nunc Jena cedere, nunc Wittebergam relinquere, nunc abire Lipsiâ, & cum aliis commutare locis, exilio quasi quodam fatali, coactus fuit; ecquid Peregrinationes sunt aliud, quam sponte susceptum exilium, quò à charitate patriæ, ab amplexu suorum abeundum est peregrinanti? Adiiit nimirum

Ennio

rum NOSTER Belgium, ingeniis hominum, mercimoniis
& armis inclutum. Hinc trajecit in Britanniam, quæ trium
sceptrorum conjunctione potens, & cincta mari suo undique
alium velut orbem efficit. Porro Gallias petiit, felicissimam
regionum, quæ ad occidentem vergunt, cum ubertate soli
ac opulentiâ, tum genio dotibusque incolarum. Itineri
Gallico succedit tandem Italicum, pari susceptum iudicio,
nec dispari successu finitum. Animo sedebat, & Constanti-
nopolin adire, nisi Parentum literis domum revocatus esset.
Quamvis autem plurimum ubique delectaretur NOSTER
regionibus florentissimis, urbibus amplissimis, castellis mu-
nitissimis, monumentis antiquissimis, bibliothecis locuple-
tissimis, operibus ingeniosissimis: in omni tamen peregri-
natione nihil æquè habuit pensi, quam viva virorum doctri-
nâ illustrium sectari simulacra, quorum oraculis & consue-
tudine cum eruditior cultiorque, tum & melior ac sapientior
fieret. Omnes enim amoenitate ingenii ac cultu morumque
comitate non difficulter sibi conciliabat. Tot igitur terra-
rum spatia dum emetitur, quoties salutem ejus & vitam in
periculum ac discrimen vocatam putabimus? In Gallia e-
quo præcipitatus, non citra sanitatis dispendium, crus fregit;
incommoda longè plura & clades perpessus, nisi præstò
semper fuisset, qui sui timentes fatis firmo Angelorum præsi-
dio tueri solet. Sed ad ultima nunc tandem properandum,
quæ utinam aut facta non essent, aut mihi non commemo-
randa! Nam quod Chrysostomo Constantinopolitano tan-
dem subeundum fuit fatum, id nec Geranus declinare aut effu-
gere potuit. Ille igitur postquam Ecclesiæ Antiochenæ ultra
duodecim annos Presbyter cum summo applausu præfuisset,
Nectario Constantinopoli in Episcopatu successit, quem ve-
rò non admodum diu, (:de annis non consentiunt scripto-
res:) nec quietè administravit. Ita sanè & CHRYSOSTOMUS
RUTHENICUS Ecclesiastes Aulicus per complures annos,
Antistes autem Ecclesiæ Nostratis seu Ephorus per biennium
& ultra fuit, ita tamen, ut BEATISSIMO ANTECESSORI
Suo, Nectario nimirum Nostro, h. e. PIENTISSIMO
ZOP-

ZOPFIO sæpe minus bellè valenti ac ætate fracto, subsidio
 veniret, & auxiliares præstaret operas. Atq; sic in aprico est,
 nec diffiteri omninò licet, **CONRADUM BEATISSIMUM**
 non incongruè comparari & conferri ad Johannem Chryso-
 stomum posse, quem tamen & ætate, (obiit hic enim, cum vix
 annos LIII. vivendo fecisset) & doctrinæ puritate, quam in
 nonnullis desiderant in Chrystomo, egregiè superasset. Un-
 de non est, cur memoriam **BEATI** intercidere venerabilem fi-
 namus, quippe quam æternam apud nos & nunquam peritu-
 ram promeruit. Equidem corporis reliquiæ apud nos in Tem-
 plo Cœmeterii quiescunt, nec aliunde, ut Chrystomi olim,
 sive arcescendæ, sive transferendæ, sive, si immobiles sint, lite-
 ris ad eum destinatis, expetendæ veniunt; quas ineptias ma-
 gnus Annaliû conditor affert: Ipsa v. in **BEATISSIMOS** Ejusd.
 Manes pietas, quam debemus, nec quiescere debet, nec inter-
 mori unquam. *Ipsam quâ animam homo in carne vivens
 videre non potest: illic enim adsistit, ubi thronus est Domini:* quæ
 janitor cœlestis in visione Adelphii, qui tunc Episcopus Arabisfi
 (sic narrat Baronius) fuit, sorori, de Chrystomo in cœlis non
 viso, sollicitè inquirenti, respondisse dicitur. Verè **CONRA-
 DUS** noster **SANCTISSIMUS**, super caduca ista rerum mun-
 danarum sublat⁹, velut in divinitatis domiciliû, & beatorum
 consortium jam pridem venit. Igitur nostrum est, **DEFUN-
 CTI** memoriam colere comiter, & quæ egit præclare, sequenda nobis
 & imitanda proponere, ut, cum exemptus ipse sit oculis, virtutum ta-
 men ejus imago maneat inter nos perpetua, & vel ad posteros propa-
 getur. Cujus quidem gratiâ cum bonâ **NOBILISSIMORUM HERE-
 DUM** veniâ, id negotii optimo cuidam Disciplinæ nostræ Alumno,
 nempe Jo. HEINR. SCHMIDIO, **NOSTRATI**, cuj⁹ eruditio partibus defungē-
 dis satis habita sufficiens, commissum fuit. Hic igitur cras, Deo clemēter
 annuente, totum vitæ cursum **LAUDATISSIMI CONRADI** Nostri
 Carmine Latino Heroico sub ipsam antemeridianam X. publicè decanta-
 turus est. Quo factô & Vale nostro Rutheneo dicet, variis item car-
 minibus, quæ pro venâ non infelici concinnavit. Quem vel ideò, & quo-
 niam pius præterea, modestus ac sedulus est, Bono cuivis ex merito
 commendamus. A vobis igitur, **PLURIMUM VENERABILES DO-
 MINI INSPECTORES**, à **VOBIS** etiam, **VIRI OMNIUM ORDI-
 NUM NOBILISSIMI, PRÆCELLENTISSIMI, AMPLISSIMI,
 PRÆSTANTISSIMI**, enixè etiam atque etiam petimus, ut, quem
BEATISSIMO vel exhibuistis vel debuistis amorem, Defuncto nunc
 probetis, & frequenti adeò ac benevolâ præsentîâ reapse ostendatis.
 Erit hoc **AMPLISSIMÆ FAMILIÆ** perquam honorificum & omninò gratum,
 nec parum Musas nostras ad gratitudinem, observantiam & amorem obligabit
 atq; obstringet. Λόγον περιεμπληκόν Discessuro Amico habebit **CHRISTIAN. Rich,
 et EIBENSTOCKIO MISN. P. P. Geræ Feriall. PASCHATOS, A. O. R. ∞ clc LXXXV.**

F.K. 53. (10)

X 2047592

Z a
5567

RUTHENICUS CHRYSOSTOMUS,

HOC EST,

*Vir quondam plurimum Reverendus
atque Excellentissimus*

DN. HEINRICH CONRAD

SS. Theologiae Licentiatus, Ec

Pastor ac Superintendens, Consistorii R
Adfesor Primarius, & Gymnasii

Gravissimus,

BREVI DISSERTATIONE

descriptus.

QVA

Plurimum Venerandis

DNN. INSPECTORIBUS

OMNES ITEM OMNIBUS

DINUM SPECTABILEM

RUDITOS VIROS,

Ad parentale Episcopi

PIISSIMIS EJUSDEM MAJESTATI

Sacrum,

Cras, Hora X. Antemerid. in Academia

publicè recitandum

Ea, quâ decet, observantiâ, humanitè

INVITAT

M. JOHANNES FRIDERICUS

Illustris Ruthenici RECTOR

G E R Æ,

TYPIS GEORGI HEINRICHI

